

# Latweefchu Awises.

Nr. 6. Zettortdeenâ 5tâ Webruar 1842.

## Vihleskrohgs.

Buhs taggad ne sinu zil gaddi, ka mannim gaddijahs swehtâ waffarâ Vihleskrohga eebraukt. Bija paraffaras laiks ap Turgeem, ka pakreh-slibâ krogâ eebrauzu, un sawu sirgu nodewis kroggerim stalli glabbahst apsehdohs peekuffis faktinâ, ussinehkeju pihpi, un usneemu ar krodhsineeku runnahst. Runnajam par tukscheem gaddeem, grubteem laikeem, par sahtibas beedribahm, par kauschu dsibschanahm, par mahzitateem un kahdu nekahdu zittu wallodu. Krohdsineekam patikkahs lohti ar mannim treektees, jo esmu leels treezejs, bet Vihlukrohdsineeze allasch eenahze fazzidama: nahz, luhdsams! weesi jaw fanahkufchi, un nahk ar weenu wehl klahstu, un praffa pehz Lewis un ne effi klahst, nahz jelle, steidsees nahkt! Waizaju, kas tee par weesi? Altbild Vihlukrohdsineeze: Pa Turgeem jaw zelt jaunus teefas wihrus, tad klahstejee fainneeki fanahk aprunnatees par to, kahdu buhs zelt katrâ weetâ; schodeen wihreem arr tahda fanahkschanahs irr. Tapatt tais deenas kahds grassitis wairak atlezz, tad jaw — ne nemmeet par launu — jakohpjahs, ka warr katram lihdsigs buht, un doht ko katrs praffa. Dohmaju sawâ prahtâ: pag' tē buhs ko dsirdeht, un pehz kahda brihtina panehmu atkal sawu pihpi un eegahju leelâ krogus istabâ eekschâ un apsehdohs kahdâ faktinâ, dsirdeht un mahzitees gudribu. Krohgs bija pilns no laudim un ruhzeja kâ bischustrohbs, kas taifahs behrnus laist, tâ ka man skaidri bail bija sawâ faktinâ sehdeht, lai manni ne aisteef. Kad daudj laudis runna weens zaur ohtru, tad gruhti ko dsirdeht, talabb ne warreju wissu sadirdeht un tik ausis turreju atwehru par to wallodu, ko tschetri wihri lohpa runnaja. Zil nomanniju teem bija wahrd: leelais Seetinsch, masais Seetinsch, Wezzeppure un Jaunzeppure.

Leelais S. Kas irr kaimini, mannim kaulini kullē, warram mest us pußstohpa brandwihna, woi manna jeb juhfu laimē?

Jaunzeppure. Kalabb nē. Bet man wairak slahpst pehz allus; tas kartuppelur dedsinatais woi dsirdat — nē — manna firds to ne nefs!

Leelais S. Sirds ne nefs! kam tad dohdi firdē, dohdi wehderam tad nefhs.

Jaunzeppure. Ruhz wehderâ dikti kad no dserr un galwâ reibst, un schnaudf un speesch firdi nohst.

Leelais S. (Wett ar kaulineem.) Wezzeppure Jums jamakfa; lai Juhfu kaiminsch kas ar firdi brehz un ar firdi dserr, sawas slahpes dsiffina ar allu, mehš paliksim pee wezžas laschas.

Masais S. Ekur nu! Woi tad effam fanahkufchi us srihdi. Lai dserr, ko katrs grihb. Tâ irr eenehmuschees par brandwihnu srihdetees, ka nej krogâ ne warr eenahkt bes kâ no sahtibas dsird runnajam. Juhš Jaunzeppure woi par skohlmeisteru dohmaseet eet, jeb par dsedataju, ka gribbat krogâ aisleegt Deewa dahwanas baudiht.

Wezzeppure. Ko aishnemmeet skohlmeisterus un dsedatajus, lai Deews dohd katram wesselibu un ilgu dsihwoschanu; mums schodeen zits kas jarunna, un jafaturr padohms un weenprah-tiba, ka warram labbus teefas-wihrus zelt. Ar teem wezzeem jaw neeki buhs. Kas tad ta par teefa, kas mums taggad irr? Woi tu weenu teefas-wihru redsefi krogâ? Presidents wihrs, wehl brihscham eenahk un runna un parunnajahs, par teem peefehdetajeem arri ne warr brehkt, bet preekshneeks pehdigais, tas jamett nohst, kad jo ne gribbetum.



**Leelais S.** Rà tad. Woi tad bijam prah-tà apdullufchi, tahdu eezeidami! Tur jaw ne-fas naw ko redseht, ne tik wehl dsirdeht. Tahds masf faruzzis fihkfaulitis, ar speekiti ween eet, pastalas kahjäs, naw ne kreetna zeppure galwä, fleppus tam wiffas eefschas sawilzis, un kad runna — warr buht Deews debbesis winna wahrduß warr dsirdeht — es nej wahrdu gal-linu ne warru dsirdeht. Tur tam tee wahrdi nahf, tur paleef.

**Jaunzeppure.** Lai buht, bet winni grah-matneeki, un winneem labs padohms; ne warr wifs wihru smahdeht, winni tà jauki saleef sa-wus wahrduß kohpà, un neweenam aplam azzis ne lezz. Un tàpatt no gohdigas pamilies, gohda laudis winnu tehwi bija un . . .

**Wezzeppure.** Wezzaki bija gohda lau-dis . . . Kas ne kaisch gohda laudim buht, labbäs mahjäs! Es arr buhtu gohda-wihrs deefin kà, kad buhtu pilna kabbata. Un kad winnus faklat grahmatneekus, tad leelais See-tinsch winnus winn nohst desmits reis. Lai nu scheem warr buht dasch wahrds arri ne eet pehz kahrtas, bet fur tad balsf! Schee jaw kad us-nemm, skann zauri zaur wiffu istabu, fur tad winneem?

**Jaunzeppure.** Ne nemmeet par launu, ko palihds balsf, kad wahrdi naw. Balsf peelih-dsinajams traufam. Redf schè warr buht Zums patiktohs ka buhtu leelaka ta brandwihna glahse, bet kad ta glahse buhtu tufschà, ko palihdsetu winnas leelums.

**Masais S.** Tufschà, kad buhtu tufschà, nu — woi tad winnam . . . . . Nu kad ta glahse buhtu pilna un buhtu tas brandwihns pee-fallis pee dibbena, kas tad buhtu? Kad to ne warr isdabbuht ahra, ko tad darrifi? Woi ar mehli laisifi ahra? Ko palihds wiffas grahma-tas, kad naw mutte pee runnaschanas, kad naw walloda.

**Wezzeppure.** Winnu lahgu patt, kad bija affeseeris pee mums. Redsu, wihri mett az-zis apkahrt us weenu us ohtru puffi, skaidri bija redsams, ka mekleja pagasta preekschneeku eerau-

dsiht. Ne kà! Kas no tahda irr redseht! Un usnehme affeseers ar leelu Seetinu runnaht.

**Leelais S.** Kad es ne buhtu bijis, tad ne kà — tad turri gamenus 7 deenas, tad ne buhtum ne mas zellà tikufchi.

**Jaunzeppure.** Ne nemmeet par launu, lai gan affeseers pahrskattijahs — kad Zuhß runna-jat, winni ne atbildeja ne kà, bet kad muhsu preekschneeks pahri wahrdinus fazzija, winni tuhdat sapratte fur truhkst.

**Leelais S.** Ko tad preekschneeks fazzija?

**Jaunzeppure.** Es sinnu gan ko tee fazzi-ja, un tas bija gudri runnahts, ko tee fazzija, un . . .

**Leelais S.** Zuhß sinnat, bet zitti ne sinn ne kà; bet kad es usnehmu runnaht wiffi dsirde-ja un wifs pagasts sinn, ko es runnaju, un warr zittam arri to pateift. Pee Rungeem jaw tà ne warr nonurdetees, kà Zuhß dohmajat, tur jaw jalaisch skalli, skaidri, skanni, struppi, ihfi, zeeti un drohschi, ka tuhdat noproht, ka run-nataja taisniba. Kas ne kaiteja affeseerim win-nus klaufiht, kad es jaw biju zellu istaisijis.

**Jaunzeppure.** Ne nemmeet par launu, ja Zuhß brauzat us rihta puffi un ohtrs brauz us wakkara puffi, tad taf gan ne warreseet fazziht, ka Zuhß zellu fataisijat. Zuhßu padohms un preekschneeka padohms jaw ne buht ne bija us weenu puffi. (Jaunzeppurim tà atbildoht to zits aisfauz prohjam.)

**Leelais S.** Redf nu! Kas tad schim atlezz, tik neganti par to preekschneeku kritt? Woi preekschneekam radda?

**Wezzeppure.** Ne mahku fazziht. Man dohmaht tahs seewas drufzin radda kriht; Jaun-zeppureene ar preekschneeka faimneezi buhs radda.

**Leelais S.** Kad arri ne buhtu. Geschauj tahdam wihram eefsch rohkas, eegrufsch eefsch apzirna, eemett eefsch pagrabba, tad jaw arri rohnahs deefgan, kas runna, kà patihf.

**Jaunzeppure.** (Utnahf atpakkal.) Pa winnu puffi arri tàpatt skann, kà Zuhß runna-jat.



**Wezzeppure.** Rà nu nè. Uyschehloja-  
tees, kahds tas preekschneeks, kam nam mutte  
runnaht.

**Leelais S.** Un kas ne warr pats farvus  
kaulus satureht, kà tahds pagastu saturehs!  
Preekschneekam jaw waijaga buht faulotam,  
plezzigam wihram, ka irr fo eeraudsiht tabdu  
redsoht. Kas tà kà es, plezzigs un leels no au-  
guma, kad tahds eet pee kungeem, tad jaw tuh-  
dal fo redseht. Un waijaga arri tà taisni un stih-  
wi noturretees, kà saldats us munsteru — ne  
galwu nodurt, un ne waijaga pirkstus lauft, ais  
aufim kassitees un deggunu berseht, un — kley-  
pohht. Wiss tas ne geld pee kungeem. Wai-  
jaga braschi nestees un skaidri turretees. Gre-  
dens us pirksta neneeka ne kaisch, un vull-  
stens kabbatà arr ne darra taunu, un druzin  
us Wahzu wihsi mundeerinsch un spohschi sah-  
baki arr labbi; kad tad eenahk istabà pee Kun-  
geem, tad irr fo redseht, un naw arri preeksch-  
namnà fo gaidiht. Tahda pastalas-ahda, kà  
muhsu taggadejais preekschneeks, kad tahs ista-  
bà eenahk, lai fargahs, kà fullaini to ne grubsch  
pa durwim ahra. Es redsu no fewim. Kad es  
Nihgà eebrauzu eeksch kantora, man jaw tuhdat  
wahziffi sanemin Herr Seetin! Tas buhs pir-  
mais wahrds tuhliht, un wihsn un seers us gal-  
da, un . . .

**Jaunzeppure.** Gan labbi, bet woi to effat  
arri wehrà likkuschi, ka tas wahrds Herr See-  
tin Jums brihscham ittin dahrgi irr ja-aismakfa.  
Warr buht kad preekschneeks pahrnahk mahjäs,  
winsch tahdu gohdu ne dabbujis, kà Juhs fakaj-  
tees dabbuht, bet pahri rubbutus wairak no kan-  
tora pahrnees, nedf Juhs pahrneffat.

**Leelais S.** Mahjäs pahrnahzis — kas ta  
par walloda? Woi tad preekschneekam irr wal-  
tas mahjäs sehdeht? Preekschneeku jaw waija-  
ga pasiht wissur. Rà tad manni wiffi pasihst?  
Zif es mahjäs stahwu? Lai es eemu fur ee-  
dams, wiffi sinn, kas es tahds esmu. Woi tas  
irr kungs, woi tas irr seinneeks, woi schihds,  
woi tshiggans, es sinnu kas katrs irr, un katrs  
sinn, kas es esmu; un wiffi tuhdat fakfa: ahre!

fur leelais Seetinsch. Preekschneeks kas tupp  
mahjäs, un salihzis faktinà kleppo, kas tur irr  
no tahda wihra?

**Jaunzeppure.** Rà nu Juhs zilwekam pahr-  
mettat frustu, fo pats Deews teem uslizzis.  
Kleppus jaw jebkurram no mums arri warr us-  
nahkt.

**Leelais S.** Ko es sinnu, kas winnam to  
kleppu uslizzis, bet to es sinnu: fo jaw pats  
Deews peemele, to es fewim par preekschneeku  
ne gibbu mekleht. Un zitti arri tahdu ne me-  
klehs. Redsehs gan kad fauks un zels, kahdu  
isfauks . . .

**Jaunzeppure.** Kahdu tad Juhs dohma-  
jat?

**Leelais S.** Kahdu es dohmaju? Redsehs  
kad fauks, kahdu es dohmaju. Mettissim kau-  
lineem us ohtru puffsstohpu brandwihna! —  
Un zerreju Jaunzeppure! Juhs jaw teescham  
ne fauks, nudeen ne fauks!

Tà wihi stribdejahs. Un es dabbuju fcho  
mahzibu: Preekschneekam waijaga buht: 1) lee-  
lam, plezzotam, faulotam wihram; 2) leel-  
muttim un stiprbalsim; 3) lepnigam eeksch dreh-  
behm; 4) tahdam wihram fo us kantoreem,  
fo wiffi kungi, schihdi, tshiggani un seinneeki  
pasihst un fo sauz Herr Seetin; 5) tahdam  
wihram kas ne kleppo.

**Sanahze** — mannim fcho mahzibu apzer-  
roht — wehl zitti wihi klagt un leelais Seetin  
runnaja ar leelu runnaschanu un tee zitti klaufi-  
jahs, bet man ne patikke wairfs klaufitees un es  
gahju us farwu kambari gulleht.

(Turplikkam wairak.)

**Teesas fluddinafchanas.**

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes,  
ta Watwalsineeka wiffas Kreewu Walsis 1c. 1c. 1c.,  
Kuldigas aprinku teesa sinnamu darra, kad Henriette  
Prewot sawa bes testamentes leelà Eserè nomirruscha  
brahla, ta turpat bijuscha zitfabrtiga muischasklunga  
Heinrich Prewot atstahtas leetas tà usnehmusi, ka ta no  
inventariuma to paturr, kas pehz aismakfateem parr-  
deem atliktohs, tad wisseem un jebkatram, kas warr pee-  
rahdiht ka tam no schihds atstahtas mantas kas prof-



sicht nahktohs, schihs sawas prassischanas 16tâ Merz deenâ schinni gaddâ buhs usdoht, ar to peekohdina- nu, ka tee kas noliktâ deenâ sawas prassischanas ar pee- derrigu peerahbischanu ne usdohs ne kluhs wairs pee- nemti. Tapatt arri wisseem kas nelaikim ko parradâ buhtu, sawus parradus schai terminâ buhs usdoht, ja tee ne grihb pehz tohs dubbulti atlihdnsnaht. To buhs wehrâ list! Kuldigas aprinka teesa, tai 16tâ Janwar 1842. <sup>2</sup>

(E. W.) Aprinku-spreedejs v. Sacken.  
(Nr. 94.) C. Günther, sekretehrs.

Kad pehz Talsenes aprinka teesa spreeduma to man- tu ta zirkahrtiga Engures Krohna meschakunga weet- neeka, Kollegien-Registratora Wilhelm Gilbert, ko tiklabb winsch, kâ arri wianna wezzaki, Titulairrath un Ritter Herrmann Gilbert un sawa gassascha Emilie Gilbert, dsimmuse Hafferberg, Engures meschakun- ga lauschu lahdei kihlam dewuschi, prohti: istabas un mahju-leetas, sirgi un gohwis, 26tâ Webruar f. g. Engures meschakunga muischâ, no pulksten 10 no rih- ta, prett skaitamu naudu ustrupê pahrdohs, tad to wisseem pirzjeem sinnamu barra. Talsenê, 22trâ Janwar 1842. <sup>2</sup>

(L. S.) Aprinka sohgis Rummel.  
(Nr. 79.) Sekretehrs W. Uttelmayer.

**Zitta flubdinaschana.**

Tannis tai grafa gassaschai Schuwalow peeberrigâs muischâs, Nerretâ, Leel-Salwê un Daubsewas warr par Jahneem 1842 wehja- un uhdens-sudmallas un frohgus us arrenti dabbuht. Kam patiktu schihs wee- tas us arrenti nemt, lai talabbad 6tâ April f. g. Leel- Salwes muischâ laiku preeksch pufedeenas fanahk. Klaktakas sinnas warr jaw agrafi tikklabb Leel- Sal- wesmuischâ, kâ arri pee appaktschrafsita dabbuht. 3  
Landmarschall v. d. Homen.

Tam fainneekam Kettun tanni dsimtu = muischâ Ulawâ irr tai 10tâ Janwar f. g. nakti 2 sirgi nosagti, prohti: tumsehbehrs isruhnihts sirgê, 3½ gaddu wezê, un raibs isruhnihts sirgê, 7 gaddu wezê. Kas schohs sirgus woi Ulawas muischâ nodohs, woi skaidri parahdihs, fur tee atrohnamu, tas labbu pa- teizibas naudu dabbuhs. Ulawâ, tai 12tâ Janwar 1842. <sup>1</sup>

Tai nakti no 23scha us 24ta Janwar 1842 irr no Edohles sudmallu = stakka weena Edohles fainneekam Uppeneekam peeberriga gaischi-silla kshwe sagta. Ja schi kshwe fur atrastohs, tad tohp luhgts, Edohles muischas waldischanai to sinnamu darriht. <sup>3</sup>

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgâ, tanni 26tâ Janwar 1842.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahleris . . . . .	1	33	I pohs lannepu . . . . .	1	—
I puhrs rudsu . . . . .	1	70	I — linnu labbakas surtes . . . . .	1	80
I — kweeschu . . . . .	3	—	I — — sliktakas surtes . . . . .	1	60
I — meeschu . . . . .	1	25	I — tabaka . . . . .	—	65
I — meeschu = putrainu . . . . .	1	80	I — dselses . . . . .	—	75
I — anfu . . . . .	—	75	I — sweesta . . . . .	2	50
I — kweeschu = miltu . . . . .	4	—	I muzza filku, preeschu muzzâ . . . . .	7	50
I — bihdeletu rudsu = miltu . . . . .	2	40	I — — wihtschnu muzzâ . . . . .	7	75
I — rupju rudsu = miltu . . . . .	1	65	I — farkanas sables . . . . .	7	—
I — sirnu . . . . .	1	60	I — rupjas leddainas sables . . . . .	6	—
I — linnu = sehklas . . . . .	2	50	I — rupjas baltas sables . . . . .	4	40
I — kannepu = sehklas . . . . .	1	50	I — smalkas sables . . . . .	4	—
I — kimmennu . . . . .	5	—			

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas-rahts U. Weitler.